

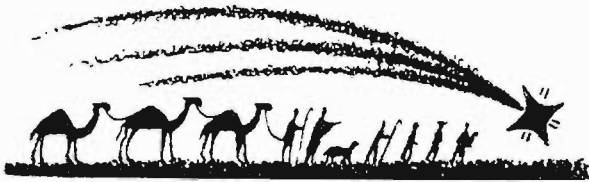
# ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

## THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE





ВЕСЕЛИХ СВАТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО  
— й —  
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ  
Спієробітникам, Передплатникам, Читачам,  
Іх Батькам, Виховникам і Вчителям,  
всім Прихильникам і Жертводавцям  
— б а ж а є —  
ВИДАВНИЦТВО й РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”



### ЗАГАДКА — НЕДОМОВКА

Розгадати не трудно:

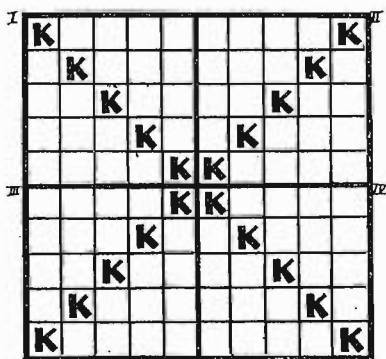
31-го грудня

Старий - - - прощаємо,

Новий - - - вітаємо!

Вставте бракуючі букви на місці рисок — розгада-  
ли!

### ЧОТИРИ КВАДРАТИ



Бачите на рисунку великий квадрат, поділений на чотири менші квадрати. У квадратах бачите букву „К”, а решту букв треба вписати поземо так, щоб вийшли відповідні слова. Значення слів такі:

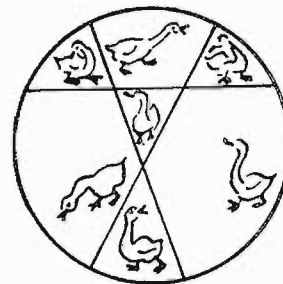
1. К в а д р а т: 1. Місто, де похований Тарас Шевченко; 2. Ідемо до неї після вакацій; 3. Маленький вогник, який скоро погасас; 4. Назва ріки в Україні, лівого допливу Дніпра (нижче Запоріжжя); 5. Маленька річка.

ІІ К в а д р а т: 1. Затисає пляшку; 2. Домашня птиця; 3. П'ємо з молоком; 4. З неї роблять черевики; 5. Місце бою української молоді з москалями-більшевиками в січні 1918 року.

ІІІ К в а д р а т: 1. Польська твердиня близько Січі, яку зруйнували козаки; 2. Ім'я котика; 3. Назва птаха, а також гори в Карпатах в Україні, де перед війною був пластовий табір; 4. Вода, що кипить; 5. Місто в горах Карпатах, там де живуть гуцули.

ІV К в а д р а т: 1. Володар у княжій Україні; 2. Є в кіні, на ньому висвітлюють фільм; Інакше — лялька; 4. Її люблять слухати й читати діти; 5. До нього збираємо гриби.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ” ЗА ГРУДЕНЬ 72.: ПОДІЛІТЬ ТРЬОМА ПРОСТИМИ ЛІНІЯМИ:



ШІСТНАДЦЯТЬ СЛІВ: 1) Ікра; 2) Роса; 3) Ко-  
са; 4) Куна; 5) Мука; 6) Рука; 7) Мапа; 8) Вода;  
9) Рожка; 10) Липа; 11) Миша; 12) Кора; 13) Хата;  
14) Рана; 15) Риба; 16) Гава; ДИВНИЙ КЛУБОК:  
Іжак.



з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагус Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 доларів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 долари. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 — центів.

Обкладинка роботи Юрія Матушевського

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi monthly  
at Jersey City, New Jersey  
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription \$5.00 per year. UNA members \$4.00 per year.  
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:  
Юрій Матушевський — Бог Предвічний народився...

## ОСТАННЯ ЯЛИНКА

Зранку на Свят-Вечір приїхав татко з лісу, звідкіля доставляв ялинки на продаж. Кільканадцять ялинок віддав своїм двом синам і сказав:

— Хлопці, маєте ці ялинки, продавайте їх! А гроші будуть на ваші потреби.

Хлопці дуже зраділи. Виставили всі ті ялинки під паркан на вулиці міста — та й продають. Трохи мерзнуть, хухають у руки, тупотять ногами, але продаж іде. Скоро вже сполудня, ба, вже мається під вечір...

Продають і не бачать, що навпроти, у старенькій хатині, малий хлопчик сидить у вікні й тужливими очима поглядає на ялинки. Дивиться і любується, аж носика притулив до шибки.

— Ох, таж ці два великі хлопці вже ось-ось випродадуть усі! О, вже лише три... а ось ще лише дві... дивись, лише одна, остання!..

Не втерпів сердечний. Ще ж бо хвилинка — і цієї останньої не стане. Як стій простоволосий вибіг на вулицю і пригорнувся до ялинки.

— Ялинка! — шептав. — Ялинка!.. Люба моя! — Обіймав її ручками, тулив личко до гіллячок і пестив їх руками.

Здивовані хлопці спитали:

— А що ти? Хочеш мати ялинку? То нехай тобі тато чи мама куплять!

— Ой, хочу, дуже хочу ялинку! Та в мене нема ні тата, ні мами... лиш бабуня. І грошей нема в нас... — сумно звів голівку.

Глянули ці „великі хлопці” один на одного, і їхнє серце зворушилось.

— То хіба тобі подаруємо цю ялинку, — сказав старший.

— А де ти живеш? — спитав молодший та й узяв ялинку на плече. — Веди!

Прийшли вони в кімнатку. І справді, там лише старенька бабуня. А в кімнаті бідно й холодно, не видно передсвяткових приготувань, не пахне святою вечерою.

Хлопці зніяковіли, побачивши такий недостаток. Привітали бабусю, поставили ялинку в куті та й пішли.

Идуть вони додому, йдуть. А вторговані гроші дзвонять і шарудять їм у кишені. Але це не тішить їх. Чомусь посумніли...

Прийшли додому. А там пахне-пахне! На святково застеленому столі і калач, і маківник, і торт. Мама аж рум'яна стала, так увихається:



варить, смажить, пече. Здивувалась, чому хлопці не веселі.

І хлопці помалу розказали батькам, що вони бачили в бідній хатині. Зворушені батьки дозволили їм по святій вечері угостити цих двох і стали радити, що їм купити за власні гроші. Отож, старший Юрко купив калачі та ще дещо. А молодший Ромко — прикраси на ялинку.

По вечері мама наповнила великий кошик свят-вечірніми стравами, а тато підвіз хлопців автотом під двері хатини. Постукали в двері.

— Просимо! — почувся голос бабусі.

Побачивши хлопців з подарунками, бабуся аж руки розвела від здивування.

Хлопці привіталися:

— Вітаємо вас із Свят-Вечором, віншуємо щастям, здоров'ям і довгим віком! Дозвольте нам розгоститись і хату розвеселити! Христос рождається!

Бабуся чомо вклонилась, мов дорослим, і поздоровила:



— Просимо, просимо! Гостям раді! Будьте, як вдома!

Хлопці довго не роздумували. Ромко із щасливим хлопчиком прибрав ялинку. Юрко застелив стіл білою скатертю, поклав калач, засвітив свічечки і став розставляти свят-вечірні страви. Потім вклонився перед бабусею:

— Просимо до святої вечері!

В бабусиних очах заблищали сльози.

— Діти, — сказала, — таж це наче в нас удома, там, в Україні. Такі ж самі страви: і борщик із грибами, і вареники, і смажена риба, і голубці та узвар, ба, та й кутя з медом і маком! Такого Свят-Вечора давно ми не мали...

А хлопці, мов господарі, частують і припрошують. А тих двоє щастям сяють.

— Чудні ви діти! Ви хіба гостинці самого Божого Дитятка!

— Ми, бабусю, — відказали скромно, — українські пластуни. А привела нас до вашого порога оця „остання ялинка”.

*Пояснення-словничок:* шарудіти — шелестіти; калач — рід печива (fruited bread); узвар — варені, сушені овочі (staved fruit).

*Запитання:* Як називають пластуни такий речинчик хлопців?

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

## КОЛЯДА

На Свят-Вечір раз юрбою  
Ми ходили з колядою.  
А була така пороша,  
Що аж плакав міхоноша,  
Бо у торбу з пиріжками  
Набивався сніг грудками.  
Довелося торбу зняти,  
Й під полою прив'язати.  
Та як бігли на льоду,  
Розгубив він коляду.  
Пиріжки ми розшукали,  
Хоч і з снігом, позбирали,  
А горішки погубились —  
Вранці білки поживились...  
Ну, та це вже не біда,  
Не пропала ж коляда!



*Пороша* — перший сніг, новий сніг, тут узагалі снігопад; *міхоноша* — колядник, що носить мішок (sack) з подарунками від людей за колядування.

## РІЗДВЯНІ ПОДАРУНКИ

(Ілюстрація Юрія Козака)

Звеселіла наша хата:  
Надійшли Різдвяні свята —  
Раді хлопці і дівчата.

Бо — скажіть — чи є на світі  
У якійсь країні діти,  
Щоб Різдвом їм не радіти —

— щоб ялинки не прибрати,  
Щоб колядки не співати  
Для Ісусика-Дитяти?

Гей, Різдво — чудове свято:  
Сніг летить, як біла вата,  
В білій шапці наша хата.

Вітер за вікном заводить,  
Дід Мороз по парку ходить —  
В хату ангелик приходить —

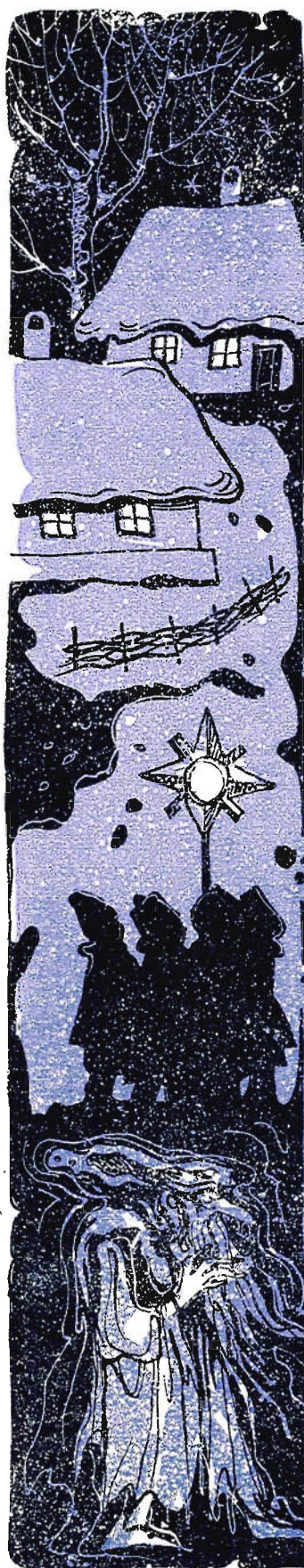
— не з порожніми руками —  
З українськими книжками,  
Із пригодами-казками.

„Ангелику наш коханий!  
Чи віддячити ми в стані  
За подарунки ці різдвяні?”

„Ви книжки-казки читайте,  
Образочки оглядайте,  
Мови рідної навчайтесь!”

Звеселіла кожна хата —  
І хижина, і палата —  
Надійшли Різдвяні свята.

Заводити — тут: гірко плакати, голосити (to lament, to weep); ми не в стані — не маємо можливості (we have no opportunity); хижина — убога хатина.



# ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

Любі Читачі!

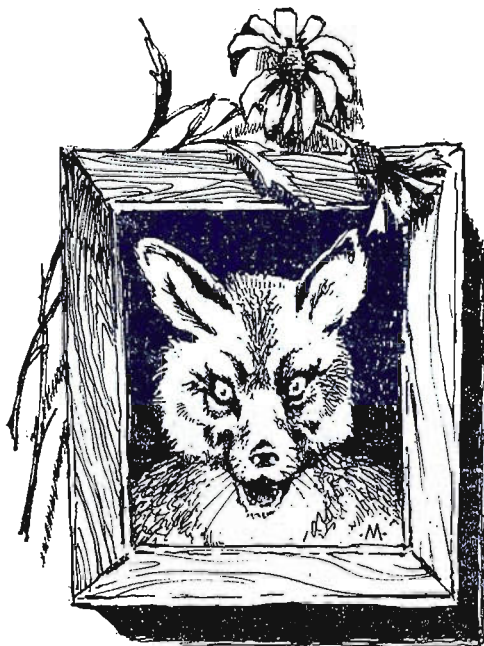
Кожен з вас чув про хитру, мудру, спритну Лисичку-Сестричку. Кому розповідали про неї бабуся, мама або тато, а хто й питає про неї в книжках, особливо в тих, де є байогки дідуся Глібова та казочки Івана Франка, Бориса Грінченка й Володимира Гнатюка.

Я переслухав та переглядав усі ці байогки та казочки і, зібравши їх докупи, описав усе життя Лисички-Сестрички, відколи вона світ побачила, аж доки цей світ покинула.

Нехай же ця книжечка буде дітям на розвагу і в науку: як треба мудрим бути, та не перемудрити; як треба хитрим бути, на не перехитрити.

О. Білоусенко

## І. ЛИСЯЧА РОДИНА



Лисичка-Сестричка народилася в лісі, у глибокій норі. Там було темно, але вона не відчувала того, бо лисенятка спершу бувають сліпі й починають бачити аж за два тижні. Лисичка почувала, що їй тепло і м'яко в лігві, бо воно було вистелене сухим листячком, травою та мохом.

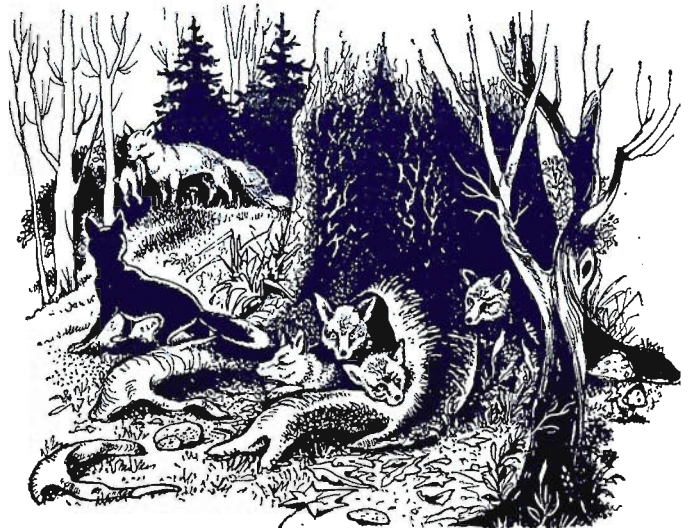
Та й спритно ж була вирита оця лисяча домішка! Між грубим корінням старого дуба ледве було помітно купку землі. Тут лиси почали рити свою нору, а потім закидали початок норі землею,

щоб затаїти своє житло від чужого ока; замість того прорили аж два непомітні виходи в густі кущі. Як застукають коло одного, то можна другим утекти.

Посеред нори, глибоко під землею, було лисяче лігво, де виводилися лиси. Місця тут було доволі для всіх. Не тільки старий батько, Лис Микита, та мати лисиця могли тут розлягтися по своїй уподобі, ще й п'ятеро їх дітей могло тут вовтузитись, борюкатися та іграшки заводити.

У нашої лисички було двоє братів і дві сестри. Жили вони в добрій згоді, не дряпались, не кусались. Лисичка була найвеселіша та найжвавіша за всіх; вела перед у всіх виграшках, і брати та сестри дуже любили свою дотепну сестричку. Так її назвали — Лисичка-Сестричка. Гуляючи, лисенята вигадали й співали таку пісеньку про свою сестричку:

Хвіст пухватий, гострі вушка,  
Бистра, жвава, як та мушка,  
Веселенька, як та птвичка,  
Наша Лисонька-Сестричка.



У попередніх річниках „Веселки” були друковані дві казки Олександра Лотоцького-Білоусенка — „Пригоди Вовка Неситого” з ілюстраціями Віктора Цимбала (1960 рік) і „Пригоди Зайчика Побігачика” з ілюстраціями Михайла Михалевича (1971-72 рока). Цю газку попередила статейка про автора з його світлиню.

На забави і на лови  
Перша всюди й скрізь поспіє,  
Лісові звірячі мови  
Так, як рідну, розуміє.

Розбере і слід і голос,  
Кожне пір'ячко і волос,  
Кожну шпарку і гніздечко  
Чи внизу, чи на вершечку.

Хитро-мудро, типком-нишком  
Скрізь діткнеться носом-личком,  
Де повільно, а де жваво,  
Де наскоком, де лукаво.

Над хитрішими схитрує,  
Хоч кого перемудрує  
Наша малая сестричка,  
Над лисичками лисичка!

## 2. ЛИСЯЧА НАУКА

Старі лиси любили своїх дітей. Мати і на хвилинку їх не покине — годує молочком, кушає їх, вилизуючи язиком, і не дає їм заводити між собою бійку. Про їжу для матері старався Лис Микита: то зайчика принесе, то яку птицю, часом курку, а то й мишу, рибу чи хоч жабу.

Лисенята ростуть, вже й бачити почали. Стала їх мати на світ із нори виводити. Ой, як же любо їм було на траві біля нори гуляти! Які лиш іграшки вони заводили, які штуки Лисичка-Сестричка вигадувала!

Ростуть лисенята, але їм самого матірнього покорму замало. Аж пищать, коли їсти хочуть. Став для них і батько їжу носити. Та не просто принесе щось уже готове, а конче постарасться якесь живе створіння принести, щоб дітям наука була, як з ним справитися, як його їсти. Принесе мишку, ледве живу, пустить між дітей. От і почнуть вони з нею вовтузитися, скубуть її з усіх боків, геть порвуть на ній кожущок, а батьки доглядають, щоб не втекла, нарешті розірвуть і між дітьми поділять. То курча принесе, і біля нього лисенята довго пораються, поки не замучать його та не поживляться його смачним м'ясцем. Так привчали батьки своїх лисенят до звірячого звичаю; привчали не жалувати живого створіння, жорстоко з усім живим поводитися та на їжу собі вживати.

Щораз більшу науку проходили діти. Почали їх батьки і з більшими звірятами знайомити. Притягли їм одного разу бабака та й кинули на розправу. Лисенята гарчали, смикали його й кусали гострими зубами. Бабак відбивався від них, як



міг, а вони, як собаки, хапали його за спину, за боки. Коли він наближався до кущів, то котресь із батьків добрим стусаном знову відпихало його на чисте місце, де дітям зручніше було бавитись. Жорстока була ця забава й жорстоко скінчилася — звірячим сніданком.

Як побачив батько, що діти не самим уже молоком, а й м'ясом добре годуються, то став щораз менше їжі додому приносити, а згодом і зовсім перестав. Коли вміють самі їсти, то нехай і самі про їжу дбають! І подався собі з дому геть у ліс назавжди. Такий то батьківський звичай у звірів.

## 3. МАТИ

Але й у звірів мати дуже любить своїх дітей і не кидає їх, поки вони самі не привчаться кормити себе здобувати.

Дуже трудно стало лисиці, як покинув Лис Микита свою родину. І самій треба прогодуватися, і дітей нагодувати. А вони що більші росли, то більше потребували їсти.

Треба було привчати їх, щоб самі полювали на добичу. Недалеко від нори був рівчак, порос-

лий густою травою; там виводилося багато польових мишей. Одного вечора лисиця повела своїх дітей до того рівчака на мишей полувати. Підвівшись навшипиньки, пішла вона, ледве торкаючись трави та спиняючись іноді на задні лапи, щоб краще бачити. Де поміж травою пробігали миші, там трава ворухилася. Лисиця спритно накривала лапою те місце, і зараз мишка пицала з-під її лапи. Лисенята кидалися туди прожогом і зїдали мишку. Опісля й самі вони почали за маминим прикладом мишей ловити. Та не так то їй легко спіймати шпарку та в'юнку мишу! Нарешті таки вдалося Лисичці-Сестричці спіймати одну, а там і другу. Тим то раділо лисенятко. А мати вдоволено поглядала на свою спритну доню та їй думала:

„О, ця не пропаде, вона дасть собі раду!”

(Продовження буде)

*Пояснення-словничок:* лігво — домівка дикого звіра (den, lair, covert); житло — місце проживання (dwelling, lodging); виводитись — розмножуватися (to procreate, to hatch); вовтузитися — крутитися, вертїтиса, борساتися (to roll, to wallow); бабак — звірок — mamot, prairie dog; навшипиньки — на пальцях (on tip toe); шпаркий — швидкий, бистрий (quick, rapid, swift).



## КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

### ЗАЙЧИК І ЯЛИНКА

Задиханий, змучений зайчик сховався під ялинку, щоб захоронитися від злощого пса, що гнався за ним. Пес підбіг до ялинки, намагався схопити зайчика, але ялинка не допускала його своїми шпильками. Пес мусів залишити зайчика й побігти в ліс. Зайчик був вдячний ялиночці, що охоронила його від злощого пса.

— „Може я тобі, ялиночко, колись у пригоді стану”, — подумав зайчик.

Де б зайчик не бігав, куди б не сказав, а завжди повертався до ялинки. Так минали дні. Почало холоднїти. Сніжок прикрив землю. Притрушена снігом ялинка пишалася своєю красою.

Одного разу зустрілися два друзі — Івасик і Василько. Що ж — кажуть — приходять Рїздвяні свята, треба придбати ялинку. Підемо в ліс та привеземо собі свіжу ялинку. Пішли вони в ліс і побачили чудову ялинку, яка охоронила зайчика від пса.

— Ось дивись, Івасю, яка гарна ялинка! — закричав Василько.

Хлопці підбігли з сокирою до ялинки. Нараз з-під дерева вискочив зайчик. Хлопці зраділи, що сполушили зайця, і кинулися за ним навздогін. Забули про

ялинку. Вони так змучилися погонею за зайчиком, що вернулися додому без ялинки. А зайчик прибіг до ялинки і тїшився, що став їй у пригоді. Відтоді зайчик і ялинка стали добрими друзями.

Леся Козак,  
Торонто, Канада

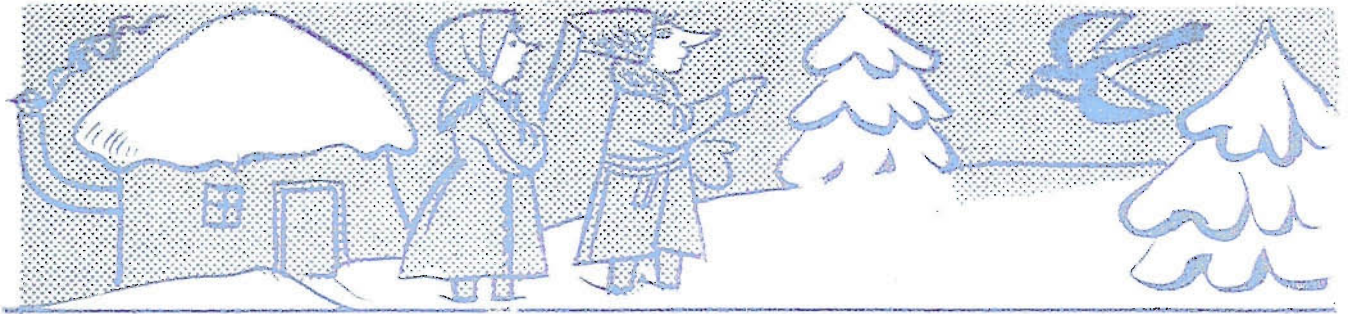
### ПРИГОДИ КИЦІ МУШКИ

Маємо кицю. Вона називається Мушка. Давніше ми мали котика. Він був нечемний. Витягав рибки з акваріома. Не раз не було його вдома по два-три дні. Раз пішов і пропав. Мама моя каже: „Не хочу більше котика, тільки кицю, бо киці чемні, як дівчатка”. Отож ми маємо кицю Мушку. Мама купила рибки. Мушка приглядася їм здалека. Мама була задоволена. Одної суботи я пішов до української школи. Мама була зайнята в кухні, а Мушка скочила до акваріома з рибками і вся промокла, тільки задні лапки були сухі. Мушка чмихнула попри мамині ноги, мало не перекинула маму. Як я прийшов зі школи, киця була загорнена в коц, а мама була дуже сердита. Але рибки Мушка не спіймала.

Ігор Кальба, учень 6-ої класи  
Української Школи Успення Божої Матері  
Монтреаль-Розмонт



# ГОЦА ДРАЛА



Ось Різдво вже коло хати,  
Час іти колядувати.

Та сорока із села  
Зимну вістку принесла:

— Іде Мороз до нас у ліс —  
Та такий, що мерзне ніс!



Зажурився гномик-братік:  
— Як же ж тут колядувати?

Гоца Драла не журилась —  
Напис на корі зробила.

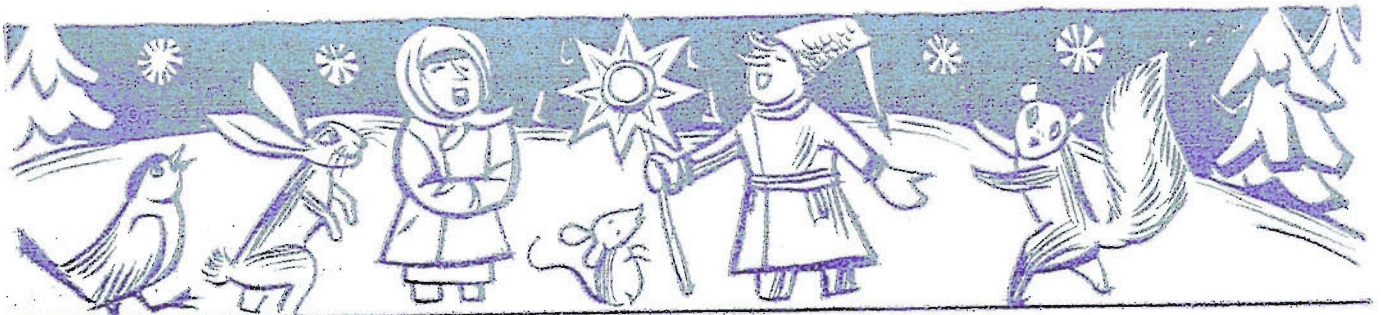
І прибила на узліссі  
На усохлому горісі.



Бородатий Морозисько  
Підійшов до лісу близько ...

... та читає про Відлигу,  
Що з'їдає сніг і кригу.

— В ліс той — каже — не піду,  
Бо ускочу ще в біду!



Радий гномик, Гоца рада  
И лісова уся громада.

Ось „звізду” собі зробили,  
Колядують всі щосили.

А Мороз „біди” злякався,  
В інші сторони подався.

## ДВА ЯНГОЛИКИ

(Різдвяна казка)

Сумно догоряла воскова свічка біля постелі маленького Петрусика. Хлопчик був дуже хворий. Над ним схилилася тяжко зажурена мати. Сльози капали з її очей на бліді руки дитини. За нею стояв сивоволосий знахар, сільський лікар, і безнадійно хитав головою.

— Чи ти, Маріє, напоїла його виваром з того зілля, що я тобі дав учора?

— Я поїла його, але він не хотів — не міг пити... Він дуже-дуже хворий. Він ледве дише...

І мати в німій розпуці заломила руки, мов би хотіла ними роздавити свій невимовний біль.

Знахар сумно похитав головою і тихо вийшов з хати.

Находила північ. За вікном шуміла снігова метелиця, а в комині вітер співав дику пісню.

Хлопчик дихав усе слабше й тихіше. Мати з тривогою прислухалася до його дихання. Врешті втома знемогла її і, схиливши голову на стіну вона задрімала.

Петрусева душенька немов чекала на таку хвилину. Вона непомітно вийшла із зв'яленого гарячкою хлопчикова тіла, мов жмуток срібної мряки проникла стелю вбогої хатини й полинула в білу зимову ніч. Ні холод, ні буря вже не могли її злякати. Малесенький прозорий янголик підлітав усе вище й вище — туди, де за покривалом сірих хмар у безконечній далині мерехтіли тисячі зірок і іскрився Молочний Шлях — дорога до раю.

Минула північ.

Двері раю відчинилися, і з нього висипалася громадка янголят. Мов табун голубів, полинули вони Молочним Шляхом униз, в сторону землі. Вони так поспішали, що майже не помітили маленького янголика, що розминався з ними на дорозі.

Але останній кучерявий янголик таки побачив Петрусеву душеньку. Підлетів до неї так близько, що прозоре крило черкнулось об крило.

— Хто ти?

— Я Петрусь. Я помер цього вечора. Моя мама ще не знає — вона втомлена заснула біля моєї постелі...

— А чого ти так сумно говориш? Хіба ти не радий, що тобі дорога стелиться в рай? — здивувався Кучерявий.

— Рай — моя радість, але мама — мій сму-

ток. Вона буде дуже побиватися за мною. Вона мене так любила... — прошепотів Петрусик.

— Бідна мама! — сказав Кучерявий і задумався. Сумно подивився на Петрусика. Потім схопив його за руку й потягнув до себе. — Лети зі мною!

Маленька Петрусикова душечка не питаючи дала себе вести туди, куди Кучерявий її провадив. Вони промайнули просторами, мов два метеори, і опинились на землі біля невеличкої повітки.

У повітці, в яслах, на м'якому сні лежала малесенька Дитянка. Коло ясел сиділа Мама, похилена над Дитиною так само, як недавно Петрусева мама над Петрусем. Навіть така ж молода. Але в цієї мами очі були повні радості і щастя, а в Петрусевой — сліз і болю...

Біля дверей повітки стовпились янголи. Одні стояли навколішках, склавши долоні навхрест на грудях, інші добули сопілочки й почали гра-ти-співати. Десь недалеко на горбку лунали переклики пастушків і помекували ягнята.

Кучерявий янголик несміливо підійшов до ясел і вклонився Дитяткові.

— Ісусику, прошу тебе! Дозволь, щоб Петрусик вернувся до своєї мами! Вона сама-самісінька, і Петрусик дуже-дуже її жаліє.

Ісусик не відізався ні словом, але його зоряний погляд тепло спочив на Петрусиковій голівці. Петрусик зрозумів...

\*\*\*

Малесенький янголик, прозорий, мов срібна хмарка, проник стелю вбогої хатини й простелився над тілом хлопчика, що лежало на постелі.

Мати прокинулася, протерла очі й припала до дитини.

— Боже! Чи воно ще живе?

Груди дитини підіймались і опускались. Петрусь спав спокійним сном. На маминім обличчі заясніла перша несмілива усмішка надії.

— Він одужає?

Бідна мама не знала, що сталося тієї різдвяної ночі. Але коли вранці Петрусик розплющив очі, впізнав маму й усміхнувся, вона зрозуміла, що він буде жити.

*Пояснення-словничок:* знахар — sorcer; безнадійно — hopelessly, desperately; вивар — напій із зілля, що википіло у воді; розпука або розпач — despair; невимовний — unexpressible, unspeakable; жмуток — wispr, bunch; зв'ялений — змучений, знесилений; проникати — переходити крізь щось (to filter through); табун — flock; черкаться — ледве доторкатись; промайнути — швидко пронестись; повітка — shed; стеля — ceiling.

# СТОРІЖКИ СЛАВИ

## ВЕЛИКІ, НЕЗАБУТНІ ДНІ

В кінці першої світової війни, коли в Московщині повалено царську владу, народи, поневолені Москвою, почали творити власні держави. У Києві українці створили свою владу — Українську Центральну Раду. Сталося це весною 1917 року. Гомонів тоді Київ — сповнявся радістю і щастям. Це ж знову творилася рідна Держава.



Софійський Собор у Києві. На площі цього собору проголошено незалежність і соборність Української Держави 22 січня 1918 і 1919 рр.

22-го січня 1918 року проголошено в Києві окремим Універсалом, що Україна стає вільною, ні від кого незалежною державою, що твориться Українська Народна Республіка. Тим часом у Московщині більшовики взяли владу в свої руки і рушили з півночі війною на Україну.

Проти більшовицьких ватаг виступили з Києва студенти-юнаки — Студентський Курінь. Було їх всього 300, а вслід за ними вийшли військові частини. На землях Чернігівщини, на залізничній станції Крути відбувся 29 січня 1918 року нерівний бій горстки юнаків з тисячами більшовицьких матросів. В тім кривавім бою полягли

юнаки-герої, засвідчивши тим героїчним чином свою велику, жертвенну любов до рідного краю і народу.

Весною, коли прогнано з України московських найзників, тіла героїв-юнаків привезено до Києва і врочисто поховано над Дніпром.

Тоді західні українці, що були під владою Австрії, готовилися взяти владу в свої руки. 1-го листопада 1918 року в столиці Галичини — у Львові замаєв на ратуші блакитно-жовтий прапор і проголошено створення Західньої Української Народної Республіки. А за короткий час — знову в день 22 січня 1919 р. — проголошено в Києві на площі перед храмом св. Софії злуку всіх земель України.

Залунали дзвони київської Софії, звіщаючи всій землі українській і всьому народові, що віднині немає меж, що віднині є тільки один український народ і одна соборна Українська Держава.



Пам'ятник гетьманові Богданові Хмельницькому на Софійській площі в Києві

Великі, радісні були ці дні, та недовго тривала воля, — бо одвічні вороги України рушили збройно проти України: поляки зайняли Львів і Галичину, а москалі-більшовики Наддніпрянську Україну з Києвом.

Кілька років потривала нова Українська Держава, але день 22 січня 1918 року, день 1 листопада 1918 року і день 22 січня 1919 року стали для українського народу незабутніми історичними датами.

Б. Д.

## З КОЛЯДОЮ ДО БАБУСІ

(Ілюстрація Ніни Мриц)



**Я козан в новім кожусі,  
В теплім, теплім капелюсі.  
Їду в гості до бабусі  
У зепенім автобусі.**

**В мене в кошику павунки —  
Для бабусі подарунки:  
З української книгарні  
Там книжки нові і гарні.**

**Їдем, їдем до бабусі  
У зепенім автобусі,  
Із веселою, дзвінкою  
Різдвяною колядою.**

## ЧУДО З РІЗДВЯНОЮ ЯЛИНКОЮ

*Присвячую Борисикові Хабурському, Адьові Шуці, Марзикові Кожановському та Андрийзикові Слоневському.*

Була собі раз родина — тато Рубай, мама Рубаїха та двоє дітей, хлопчик і дівчинка.

Настала остання ніч перед Різдвом, а родина Рубаїв ще не мала ялинки.

Мама каже: — Вже треба по ялинку йти до лісу, а то всі ялинки вирубають і не буде для нас!

Тато взяв сокиру й пішов з сином в ліс. Ідуть і йдуть — ніде нема ялинки, навіть сухої. Аж дивляться — стоїть малесенька.

— Візьмім оцю, це єдина на цілий ліс! — сказав тато.

— Е, — відповів син. — Що скажуть удома на таку малу ялинку? Подумають, що ми так ослабили по дорозі, що не могли зрубати великої.

Тато замовк і сів коло малої ялинки, а хлопець узяв сокиру й пішов шукати більшої. Надвечір вернувся з сокирою і без ялинки.

— Я думаю, що було б ліпше, якби ми таки ту малу ялинку взяли, — сказав.

Тато знав, що синок не міг знайти ялинки. Узяли малесеньку й вернулися додому.

Мама й доня вибігли надвір, питають:

— А де ялинка?

— Ось тут! — відповів тато й показав на руках малесеньку ялинку. Мама й доня здивовано дивилася на ялинку, а син поглянув на батька і наче хотів щось сказати, але не сказав нічого, бо знав, що батько не винен.

Приніс тато ялинку до хати, мама її не прибирала, а посадила у горщик з землею.

Як тільки лягли спати, ялинка почала рости. Росла-росла і виросла аж під стелю. Всі зраділи й прибрали ялинку цукерками та горішками.

На Різдво пішли до церкви, а потім весело святкували й їли горішки та цукерочки з ялинки. А ввечері ялинка знов зробилася малесенькою.

Мама взяла дивну ялинку й поставила в шафі.

*Софійка Шук  
Вестон, Канада*

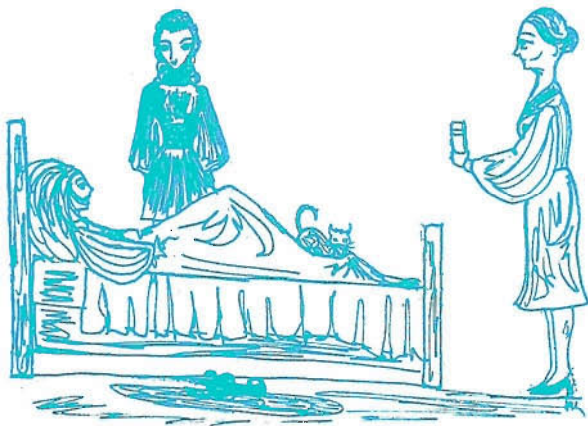
Сокира — axe, горщик — pot, тут: flower-pot.

## СЛАВКА-ЗАБАВКА

Поєма для дітей

(Ілюстрації Марти Коленської, 15 років)

Жила собі дівчинка Славка —  
Не лялька і не забавка,  
Не зайчик і не курчатко,  
А справжнє, живе дівчатко:  
Сама уже вмiла проснутись,  
Вдягнутись і вимити личко,  
І втертись, і навіть узутись  
В маленькі мачки-черевички.



Дідусь і бабуся, і мама, і тато  
Не знають, як дівчинці тій догоджати:  
— Ой, Славонько наша,  
Ой, люба дитинко!  
Полеж іще в ліжку — тут маєш сніданок,  
Ми Славоньки личко умиєм рум'яне,  
Ти наша малинка, ти наша перлинка! . .

А потім — не знаю, що сталося,  
У дівчинки щось поламалось:  
Не хоче сама вже вставати,  
Не хоче вже й личка вмивати  
І зубок не чистить — не може!  
І все їй погане, негоже! . .

І так обернулася дівчинка Славка  
У ляльку, в забавку!

Так сталося, що ціла родина  
На три дні поїхала на Україну,  
А Славку-забавку забрали сусіди,  
Давали сніданки, давали й обіди.



Почув про це котик-воркотик,  
Надув, як пантера, животик,  
Зам'явкав — і скочив на Славку,  
Немов на звичайну забавку!  
Стрибнув і вчепився у коси,  
А Славка кричить, аж голосить:  
— Здійміть з мене цю тваринку,  
Сама я не можу, бо я ще дитинка!

А котик-воркотик байдуже  
Сидить собі, очі мружить,  
Неначе і справді ця дівчинка Славка,  
Не дівчинка, а забавка!

Сидів би так, може, й до ранку,  
Та раптом побачив на ганку  
Страшного, як змії, гусака.  
На дерево скочив наш котик,  
Скривив свій замурзаний ротик  
І так до страхіття гука:

— Гусаче! Гусаче!  
Ти, може, голодний?  
Щипай же її, скільки вгодно!  
Щипай і щипай, бо ця Славка —  
Не дівчинка, а забавка!

Гусак закричав, скільки міг,  
Гусак засичав, скільки міг,  
До Славки-забавки підбіг:  
Повірів, що то не людина —  
Тай клонув страшенно у спину!

А Славка кричить, аж голосить,  
Не зрушиться з місця, лиць просить:  
— Женіть же, женіть цю тварину,  
Сама ж я не можу, бо я ще дитина!

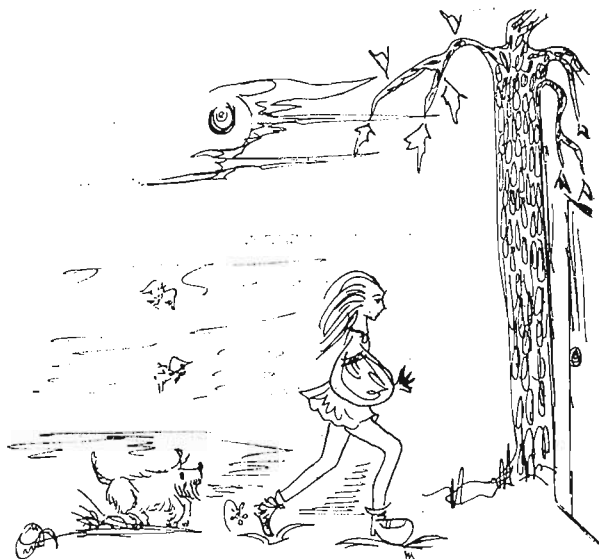
Чи ждати ще більшого лиха?  
Вже пес підкрадається стиха . . .  
Гусак як побачив, та в ноги,  
А котик-муркотик, замурзаний ротик,  
Гукає до пса край дороги:  
— Тягни її! Смикай за ноги!  
Ця Славка — не справжня Славка,  
Не дівчинка, а забавка!



А псові цього тільки й треба:  
Підскочив пес вище від себе,  
Вхопив бідну Славку за ногу,  
І тягне її на дорогу,  
І кличе до себе з усіх голосів  
Ти-ся-чу псів!

Побачила дівчинка Славка,  
Що це вже погана забавка!  
Схонилася раптом на ноги,  
Стрілою помчала з дороги,  
Убігла у хату щосили,  
Ще й двері сама зачиншала,  
Лишилися пси у дворі  
(Нехай їх їдять комарі!).

Вже Славки і вчити не треба:  
Як глянула в люстро на себе —  
Сама себе, бідна, злякалась  
(Три дні вона не вмивалась!),  
Хутчіше у ванну купатись,  
Хутчіше голівку чесати,  
Чистеньку суконку вдягнула . . .



Аж тут з України усі повернулись:  
Дідусь  
І бабуся,  
І мама,  
І тато —  
І Славки не можуть впізнати:  
Вона з усіма привіталася чемно,  
Сказала, що всі турбувались даремно,  
І навіть собі молока налила,  
І навіть  
сама  
пила!

Так, діти, настала щаслива година,  
Із Славки-забавки знов стала людина:  
Вона умивається,  
Вона усміхається,  
Сама усе вміє, не вміє — питає,  
Ще й мамі на кухні сама помагає!

А котик-воркотик і пес, і гусак  
Вітаються з нею:  
— Мур-мур, гав, так-так!  
Ми знаєм, ми знаєм, що справжня ти Славка,  
Ти дівчинка, не забавка,  
Ми хочем на світі по-доброму жити  
Зі Славкою — господинею,  
Ми любим тебе і будем любити,  
Доки ти будеш  
л ю д и н о ю!

*Пояснення-словничок:* негоже — погане, негарне, недобре; голосити — плакати; клюнути — вдирити дзьобом; смикати — тягнути, тербати (to pull, snatch, pluck, tug); люстро — дзеркало (mirror).

# З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

## СВЯТО МАТЕРІ У СУБОТНІЙ ШКОЛІ В КУРІТІБІ, БРАЗИЛІЯ

Діти Суботньої Школи при Хліборобсько-Освітньому Союзі в Курітібі, Бразилія, прислали „Веселці” різдвяно-святочні й новорічні побажання:

Дорога Веселко! Ми, учні Суботньої Школи при Хліборобському-Освітньому Союзі в Курітібі, Бразилія, маємо наш гурток, який називається „Ліна Костенко”. Широ вітаємо Тебе. Хочемо передати наші бажання „Веселих Свят” та „Щасливого Нового Року” 1973-го Тобі, всім співробітникам та читачам.

Дякуємо за увагу та вислалимо Тобі знімки з наших імпрез.

Нашими учительками є пані: Ольга Т. Горачук, Євгенія Б. Мазепа, Анна Луців.

*Ванісія Оршентин  
Марія Жувелі сонсалвес  
Летісія Ю. Лопес  
Лариса Федусенко  
Дебора Равлик  
Мірна Волошин  
Оксана Кудрик  
Слава Мичко  
Марія Соня Безручка  
Ізабела Ващенко  
Летісія Демчук  
Летісія Лопес  
Дебора Равлик  
Мірна Волошин  
Лариса Федусенко  
Роза Шейдевілер*



Учасники курсу писання писанок при Суботній Школі в Курітібі. Курс веде учителька пані Євгенія Б. Мазепа.

У другій частині програми хлопці Данило Заблонський, Богдан Бундза, Василь Поллодзишин, Авеніло де Аморин, Адолфо Іванків, Сергій Сабатович, Петро Білоніцький виконали низку деклямацій „На Свято Матері”. Вірш „Найдорожчий скарб” деклямували Аврона Іванків і Лідія Сороцька.

Хор школи відспівав пісню „Мамо моя лоба”, вірш „Найкращий дарунок” проказала Марія Мазепа Гонсалвес, поезію „Величаю тебе, Мати” виконав Ігор Мазепа Баран, дитячий хор відспівав „Ми веселі риболови”, вірша „Для Мамусі” проказала Тереза Яцишин, „Наша Мати” деклямував Ніканор Мазепа Баран, „Моя Мама найдорожча” проспівав дитячий хор, „Матірна мова” деклямувала Оксана Кудрик, пісню „На місточку” співали: Лідія Сороцька, Оксана Кудрик, Леся і Лариса Федусенко, Дебора Равлик, Мірна Волошин, Роза Шейдевілер і Богдан Бундза.

У третій частині програми діти вивели ритмічні вправи „Човник хитається” і „Боже Великий”. На закінчення імпрези всі виконавці відспівали „Многая літа” матерям.

Від Редакції: Дорогі Діти! Дякуємо Вам за Різдвяні й Новорічні побажання, за допис про Свято Матері й за світлини. Будьте вдячні Вашим учителькам, що опікуються Вами, вчать Вас рідної мови й приготувляють з Вами різні імпрези. З Новим Роком бажаємо Вам успіхів у науці!

### ВИПРАВЛЕННЯ НЕДОГЛЯДІВ

У ч. „Веселки” за листопад 1972 трапилася помилка в наголовку вірша Р. Завадовича на стор. 8-ій у лівій шпальті вгорі. Надруковано „Жабка прощається з дітьми” — має бути „Жабка прощається з дітьми”.

У статтейці В. Мацькова „Над дніпровими порогами” на кінці п'ятого абзацу пропущено останній рядок. Він повинен звучати: „Тоді він перебрав від матері Ольги правління державою”.

Просимо вибачити за ці недогляди —

Редакція



Живий образ „Поклін матерям” у виконанні учениць Суботньої Школи в Курітібі.

# БОГДАН-СИЧОВИЙ СТРИЛЕЦЬ ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ ІХ: ГЕНЕРАЛ ВІДДЯЧИВСЯ

CHAPTER IX: THE GENERAL RECIPROCATES



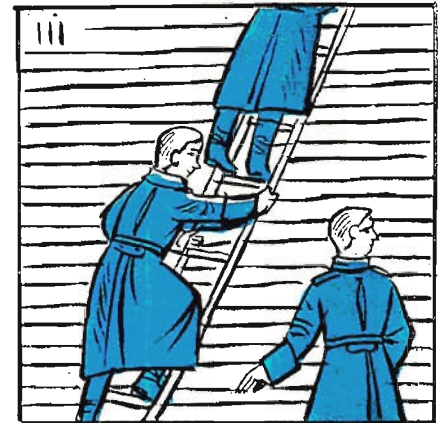
Роззбресні австрійці й чотири москалі лягли спати в кімнаті, а п'ятий став на сторожі в синах.

The disarmed Austrians and four of the Russians went to sleep in the room. The fifth Russian stood guard in the entrance-hall.



Перевтомлений вартовий заснув ще й голосно захропів.

Soon the tired guard fell asleep, snoring loudly.



Серед ночі Богдан і три його товариші злізли з горища в синах.

Bohdan and three of his friends climbed down from the attic into the entrance-hall.



Поки вартовий прокинувся, його заткали рота.

They gagged the guard's mouth before he could open his eyes.



За хвилину решта солдатів здалися в полон січовим стрільцям.

Soon the rest of the soldiers surrendered to the Sich Riflemen.



— Хто ви такі? — запитав з постелі здивований докраю генерал.

"Who are you?" asked the stunned general from his bed.

(Продовження буде)

(To be continued)